

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2015. március 19.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — A földgáz belső piaca — 2003/55/EK irányelv — 25. cikk — 2009/73/EK irányelv — 41. és 54. cikk — Időbeli hatály — 1775/2005/EK rendelet — 5. cikk — Kapacitásallokációs mechanizmusok és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó eljárások — Szabályozó hatóság határozata — Jogorvoslati jog — Földgázszállítási engedéllyel rendelkező társaság keresete — Az Európai Unió Alapjogi Chartája — 47. cikk — Szabályozó hatósági határozattal szembeni hatékony bírói jogvédelemhez való jog”

A C-510/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Kúria (Magyarország) a Bírósághoz 2013. szeptember 25-én érkezett, 2013. július 2-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **E.ON Földgáz Trade Zrt.**

és

a **Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, K. Jürimäe (előadó), J. Malenovský, M. Safjan és A. Prechal bírák,

főtanácsnok: P. Cruz Villalón,

hivatalvezető: C. Strömholm tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
  - az Európai Bizottság képviseletében Tokár A. és K. Herrmann, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok indítványának a 2014. október 23-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: magyar.

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 98/30/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. június 26-i 2003/55/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 176., 57. o.; magyar nyelvű különkiadás 12. fejezet, 2. kötet, 230. o.; a továbbiakban: második irányelv) 25. cikkének, valamint a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/55/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i 2009/73/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 211., 94. o.; a továbbiakban: harmadik irányelv) 41. és 54. cikkének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az E.ON Földgáz Trade Zrt. (a továbbiakban: E.ON Földgáz) és a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (a továbbiakban: szabályozó hatóság) között a földgázrendszerrel kapcsolatos Üzemi és Kereskedelmi Szabályzat (a továbbiakban: ÜKSZ) hosszú távú kapacitásallokációra és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó szabályainak a szabályozó hatóság általi módosítása tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A második irányelv

- 3 A második irányelv „Szabályozó hatóságok” című 25. cikkének (5), (6) és (11) bekezdése így rendelkezett:

„(5) Bármely, egy szállítási- vagy elosztórendszer-üzemeltetővel [helyesen: szállítási- vagy elosztórendszer-irányítóval] vagy [cseppfolyósított földgáz]-létesítmény rendszerüzemeltetővel [helyesen: rendszerirányítóval] szemben panasszal élő fél az (1), (2) és (4) bekezdésben, valamint a 19. cikkben említett kérdésekkel kapcsolatos panaszait a szabályozó hatósághoz nyújthatja be, amely az ügyben vitarendező hatóságként eljárva a panasz beérkezését követő két hónapon belül döntést hoz. Ha a szabályozó hatóságnak további információkra van szüksége, ez az időtartam két hónappal meghosszabbítható. Ez az időtartam a panaszos beleegyezésével az említett határidőkön túl is meghosszabbítható. A döntés kötelező érvényű mindaddig, amíg azt jogorvoslat alapján meg nem változtatják.

(6) Bármely érintett fél, aki vagy amely jogosult panaszt emelni a (2), (3) vagy (4) bekezdés szerinti, módszerekre vonatkozó döntéssel szemben, vagy ahol a szabályozó hatóságnak a javasolt módszerekre vonatkozóan konzultációs kötelezettsége van, a döntés vagy a döntéstervezet közzétételét követő két hónapon belül [–] vagy ha a tagállam úgy rendelkezik, rövidebb időn belül – a döntés felülvizsgálatát kérheti. A kérelemnek nincs halasztó hatálya.

[...]

(11) Az (5) és (6) bekezdésben említett panaszok nem sérthetik a jogorvoslatra vonatkozó közösségi vagy nemzeti joggyakorlatot [helyesen: jogot].”

A harmadik irányelv

- 4 A harmadik irányelv 41. cikke tartalmilag lényegében átveszi a második irányelv 25. cikkét. E 41. cikk (11), (12) és (15) bekezdésének szövege hasonló e 25. cikk (5), (6) és (11) bekezdésének szövegéhez. A harmadik irányelv 41. cikke tartalmaz egy (17) bekezdést, amelynek a második irányelv 25. cikkében nincs megfelelője, és amelynek szövege a következő:

„A tagállamok gondoskodnak egy olyan nemzeti szintű megfelelő mechanizmus létrehozásáról, amelynek alapján a szabályozó hatóság határozata által érintett fél a felektől és valamennyi kormánytól független testülethez fordulhat jogorvoslatért.”

- 5 A harmadik irányelv „Átültetés” című 54. cikke így rendelkezik:

„(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2011. március 3-ig megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Ezeket a rendelkezéseket 2011. március 3-tól kell alkalmazni, a 11. cikk kivételével, amelyet 2013. március 3-tól kell alkalmazni.

[...]

Az 1775/2005 rendelet

- 6 Az alapügy tényállásának megvalósulása idején a földgázszállító hálózatokhoz való hozzáférés feltételeiről szóló, 2005. szeptember 28-i 1775/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 289., 1. o.) volt hatályban. E rendeletet hatályon kívül helyezte a földgázszállító hálózatokhoz való hozzáférés feltételeiről és az 1775/2005/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 211., 36. o., helyesbítések: HL 2009. L 229., 29. o., HL 2009. L 309., 87. o.), amely 2011. március 3-tól alkalmazandó.

- 7 Az 1775/2005 rendelet (HL L 289., 1. o.) (17) és (23) preambulumbekkezdése szerint:

„(17) A nemzeti szabályozó hatóságok biztosítják az e rendeletben meghatározott szabályoknak, valamint az e rendelet értelmében elfogadott iránymutatásoknak való megfelelést.

[...]

(23) Mivel e rendelet célját, nevezetesen a földgázszállító rendszerekhez való hozzáférés feltételeire vonatkozó tisztességes szabályok kialakítását, maguk a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért a tervezett intézkedés terjedelme vagy hatása miatt azok közösségi szinten jobban megvalósíthatók, a Közösség a Szerződés 5. cikkében megállapított szubszidiaritás elvének megfelelően intézkedéseket fogadhat el. Az említett cikkben meghatározott arányosság elvével összhangban ez a rendelet nem lépi túl az említett célkitűzés eléréséhez szükséges mértéket.”

- 8 E rendelet „Tárgy és hatály” című 1. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„(1) E rendelet célja, hogy a nemzeti és regionális piacok jellegzetességeinek figyelembevételével megkülönböztetésmentes szabályokat állapítson meg a földgázszállító rendszerekhez való hozzáférési feltételekre vonatkozóan, a földgáz belső piacának megfelelő működése érdekében.

Ez a célkitűzés magában foglalja harmonizált elvek megállapítását a díjak és a díjszámítás módszerei, a hálózathoz való hozzáférés és a harmadik fél hozzáféréseivel kapcsolatos szolgáltatások létrehozása tekintetében, valamint a kapacitásallokáció és a szűk keresztmetszetek kezelése, az átláthatósági követelményeknek, az egyensúlyozásra vonatkozó szabályoknak és az egyensúlyozási díjaknak a meghatározása, továbbá a kapacitáskereskedelem elősegítése tekintetében.”

9 E rendelet 2. cikke (1) bekezdésének 11. pontja szerint:

„(1) E rendelet alkalmazásában:

[...]

11. »a rendszerhasználó«: egy szállításirendszer-üzemeltető ügyfele vagy potenciális ügyfele, valamint maguk a rendszerüzemeltetők is, amennyiben a szállításhoz kapcsolódóan feladatuk ellátásához az szükséges.”

10 Ugyanezen rendeletnek „A kapacitásallokációs mechanizmusok és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó eljárások elvei” című 5. cikke így rendelkezik:

„(1) Valamennyi, a 6. cikk (3) bekezdésében említett releváns ponton elérhető maximális kapacitást a piaci szereplők számára – a rendszeregyensúly és a hatékony hálózatüzemeltetés figyelembevételével – hozzáférhetővé kell tenni.

(2) A szállításirendszer-üzemeltetőknek [helyesen: szállításirendszer-irányítóknak] olyan, megkülönböztetésmentes és átlátható kapacitásallokációs mechanizmusokat kell alkalmazniuk és közzétenniük, amelyek:

- a) megfelelő gazdasági jelzéseket adnak a műszaki kapacitás hatékony és maximális kihasználása érdekében, valamint megkönnyítik az új infrastruktúrába történő beruházást;
- b) a piaci mechanizmusokkal összeegyeztethetők, beleértve az azonnali piacokat és a kereskedési pontokat, ugyanakkor rugalmasak és képesek a változó piaci körülményekhez való alkalmazkodásra;
- c) összeegyeztethetők a tagállamok hálózat-hozzáférési rendszereivel.

(3) Amennyiben a szállításirendszer-üzemeltetők [helyesen: szállításirendszer-irányítók] új szállítási szerződéseket kötnek, vagy újratárgyalják a már meglévő szállítási szerződéseket, a szerződéseknél a következő elveket figyelembe kell venni:

- a) szerződéses szűk keresztmetszet esetén a szállításirendszer-üzemeltető [helyesen: szállításirendszer-irányító] a fel nem használt kapacitását legalább a következő napra felkínálja megszakiítható szolgáltatásként az elsődleges piacon;
- b) a rendszerhasználók – amennyiben úgy kívánják – jogosultak a kihasználatlan, szerződésben vállalt kapacitásukat a másodlagos piacon viszonteladásra bocsátani vagy alhaszonbérletbe adni. A tagállamok előírhatják, hogy a rendszerhasználók erről értesítsék vagy tájékoztassák a szállításirendszer-üzemeltetőket [helyesen: szállításirendszer-irányítókat].

(4) Amennyiben a meglévő szállítási szerződésekben vállalt kapacitás kihasználatlan marad és szerződéses szűk keresztmetszet áll elő, a szállításirendszer-üzemeltetőknek [helyesen: szállításirendszer-irányítóknak] a (3) bekezdést kell alkalmazniuk, kivéve ha ez sértené a meglévő szállítási szerződésekben előírt kötelezettségeket. Amennyiben ez sértené a meglévő szállítási szerződéseket, a szállításirendszer-üzemeltetők [helyesen: szállításirendszer-irányítók] – a

(3) bekezdéssel összhangban – az illetékes hatóságokkal folytatott konzultációt követően a kihasználatlan kapacitás másodlagos piacon történő felhasználása iránti kérelmet nyújtanak be a rendszerhasználóhoz.

(5) Fizikai szűk keresztmetszet fennállása esetén a szállításirendszer-üzemeltetőnek [helyesen: szállításirendszer-irányítónak], vagy adott esetben a szabályozó hatóságoknak megkülönböztetésmentes, átlátható kapacitásallokációs mechanizmusokat kell alkalmazniuk.”

- 11 Az 1775/2005 rendelet „Iránymutatások” című 9. cikkének (1) és (2) bekezdése így rendelkezett:

„(1) Adott esetben az e rendelet céljának megvalósításához szükséges minimális harmonizálási szintet biztosító iránymutatások a következőket határozzák meg:

[...]

b) az 5. cikkel összhangban, szerződéses szűk keresztmetszet esetén a kapacitásallokációs mechanizmusok és a szűk keresztmetszeteket kezelő eljárások alkalmazásának alapjául szolgáló elvek részleteit;

[...]

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt kérdésekre vonatkozó iránymutatásokat a melléklet határozza meg. Az iránymutatásokat a Bizottság módosíthatja; a módosítást a 14. cikk (2) bekezdésében említett eljárással összhangban kell megtenni.

[...]”

- 12 E rendelet „Szabályozó hatóságok” című 10. cikkének első bekezdése így rendelkezett:

„A tagállamok a 2003/55/EK irányelv 25. cikke értelmében létrehozott szabályozó hatóságai az e rendeletben meghatározott feladataik ellátása során biztosítják az e rendelet, valamint az e rendelet 9. cikke alapján elfogadott iránymutatások betartását.”

- 13 Az 1775/2005 rendelet melléklete tartalmazza az e rendelet 9. cikkében említett iránymutatásokat. E melléklet 2. pontja meghatározza különösen „[a] kapacitásallokációs mechanizmus és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó eljárások alapjául szolgáló elvek[et], és az ezek kezelésére vonatkozó eljárások alkalmazás[át] szerződéses szűk keresztmetszet esetén”.

- 14 Az 1775/2005 rendelet 17. cikkének második bekezdése szerint e rendeletet 2006. július 1-jétől kell alkalmazni.

A magyar jog

- 15 A keresetösségi jog és az eljáráshoz fűződő érdek szempontjából releváns belső jogi rendelkezéseket a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény tartalmazza.

- 16 A földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény 110. §-a így rendelkezik:

„(1) A szállítási rendszerirányító kidolgozza az együttműködő földgázrendszer működésére vonatkozó szabályokat, eljárásokat és módszereket, a kereskedelmi, elszámolási-mérési és adatforgalmi megállapodások minimális tartalmi elemeit, valamint a napi egyensúlyozás részletes szabályait tartalmazó Üzemi és Kereskedelmi Szabályzatot. [...]

(2) Az Üzemi és Kereskedelmi Szabályzatot az ellátásbiztonság, a minőségi követelmények, a versenysemlegesség és az együttműködő földgázrendszerhez való szabad hozzáférés figyelembevételével kell kidolgozni. Az Üzemi és Kereskedelmi Szabályzat kidolgozása során a szállítási rendszerirányító köteles kikérni a külön jogszabály szerint létrehozott és működő szabályzati bizottság véleményét.

(3) A (2) bekezdés szerint kidolgozott Üzemi és Kereskedelmi Szabályzatot a szállítási rendszerirányító minden évben felülvizsgálja, a felülvizsgálathoz kikéri a szabályzati bizottság véleményét, és módosítás esetén – a beérkezett véleményekkel együtt – minden év október 31-ig benyújtja a [szabályozó hatósághoz], amit a [szabályozó hatóság] hagy jóvá. A [szabályozó hatóság] megtagadja az Üzemi és Kereskedelmi Szabályzat jóváhagyását, ha az jogszabálysértő vagy akadályozza a hatásos versenyt, a díjszabályozásban foglalt elvek és szabályok érvényesülését, vagy egyes felhasználókkal szemben indokolatlan megkülönböztetések alkalmazását teszi lehetővé és – határidő tűzésével, valamint az okok megjelölésével [–] kötelezi a szállítási rendszerirányítót a tervezet átdolgozására és ismételt benyújtására. A jóváhagyott Üzemi és Kereskedelmi Szabályzat vonatkozó előírásait az engedélyesek, a földgáztermelők, a rendszerhasználók és a felhasználók kötelesek betartani.

(4) Jogszabályváltozás esetén, és abban az esetben, ha az Üzemi és Kereskedelmi Szabályzat akadályozza a hatásos versenyt, a díjszabályozásban foglalt elvek és szabályok érvényesülését, vagy egyes felhasználókkal szemben indokolatlan megkülönböztetések alkalmazását teszi lehetővé, a [szabályozó hatóság] az engedélyesekkel és a rendszerhasználókkal történő egyeztetés mellett – határidő tűzésével, valamint az okok megjelölésével – kötelezi a szállítási rendszerirányítót a szabályzat módosítására. A módosítás elmulasztása esetén bírságot szabhat ki, és hivatalból módosíthatja a szabályzatot.

(5) Az Üzemi és Kereskedelmi Szabályzatot és annak módosításait a Hivatal jóváhagyó határozatával együtt az engedélyesek honlapjukon – a változásokkal egységes szerkezetbe foglalt szöveggel – közzéteszik.

[...]

Az alapügy tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 17 A földgázszállítási engedéllyel rendelkező E.ON Földgáz a Magyarországot és Ausztriát összekötő gázvezetékrendszer (Hungarian-Austrian gas interconnector) import betáplálási pontjára vonatkozó négy hosszú távú kapacitáslekötési igényt nyújtott be a magyarországi földgázhálózat rendszerirányítójához, vagyis az FGSZ Földgázszállító Zrt.-hez (a továbbiakban: rendszerirányító).
- 18 Mivel az említett igények jelentősen meghaladták az e belépési ponton 2010. július 1-je után rendelkezésre álló szabad kapacitást, a fenti rendszerirányító az említett igények kielégítésével kapcsolatban a szabályozó hatóság állásfoglalását kérte.
- 19 A rendszerirányító kérelme alapján a szabályozó hatóság elfogadta a 2010. február 22-i 98/2010. sz. határozatot, amely módosította az ÜKSZ jóváhagyásáról szóló, 2010. január 25-i határozatot.
- 20 Így a 98/2010. sz. határozat átalakította az ÜKSZ-nek az egy gázévnél hosszabb időszakra szóló kapacitás (a továbbiakban: hosszú távú kapacitás) lekötésére vonatkozó szabályait. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a 98/2010. sz. határozat a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó szabályokat is módosította.
- 21 Az ÜKSZ a 98/2010. sz. határozattal történő módosítása előtt akként rendelkezett, hogy a rendszerirányító a hosszú távú kapacitás lekötése iránti igényeket beérkezésük sorrendjében bírálja el, továbbá hogy a rendszerirányító e kapacitást – a rendelkezésre álló kapacitáskeretek között – a kérelmezőkkel való szerződéskötés útján ítéli oda.

- 22 A 98/2010. sz. határozattal módosított szabályok szerint a rendszerirányító a 2010/2011-es gázév vonatkozásában köteles a rendelkezésre álló kapacitás 80%-át a hosszú távú szerződések megkötésére, e kapacitás 20%-át pedig az e gázévi éves lekötésekre fenntartani. Az ezt követő gázévek vonatkozásában e határozat akként rendelkezik, hogy a 2011/2012-es gázévtől kezdve a hosszú távú kapacitásallokációra, valamint a tényleges lekötésekre azon új szabályok szerint kerüljön sor, amelyeket a rendszerirányítónak a földgázkereskedők bevonásával kell kidolgoznia, és jóváhagyásra be kell nyújtania a szabályozó hatósághoz.
- 23 A szabályozó hatóság ezen új szabályok megállapítását azzal indokolta, hogy az eredeti kapacitáslekötési eljárás sértette a verseny fejlődését és akadályozta újabb gazdasági szereplők piacra lépését.
- 24 Az E.ON Földgáz 2010. március 27-én keresetet indított a Fővárosi Bíróság előtt a 98/2010. sz. határozat 2010/2011-es gázévre vonatkozó kapacitáslekötési módszerekkel kapcsolatos rendelkezéseinek hatályon kívül helyezése iránt. A Fővárosi Bíróság 2011. november 3-án elutasította a keresetet.
- 25 A Fővárosi Ítéltábla 2012. május 9-én szintén elutasította az E.ON Földgáz által előterjesztett fellebbezést, azzal az indokkal, hogy e társaság az ÜKSZ-szel kapcsolatos közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti eljárás keretében nem rendelkezett keresetelési joggal. Az E.ON Földgáz ugyanis nem bizonyította, hogy a 98/2010. sz. határozat megtámadott rendelkezéseit illetően közvetlen és nyilvánvaló érdekeltséggel rendelkezett, mivel a rendszerirányítóval nem kötött szerződést, e határozat pedig csak a rendszerirányítóra vonatkozott.
- 26 Az E.ON Földgáz ekkor felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz. Az E.ON Földgáz azt állítja, hogy olyan közvetlen érdekeltséggel rendelkezik, amely keresetelési jogot biztosít számára. Ez az érdekeltség az E.ON Földgáz szerint abból származik, hogy a 98/2010. sz. határozat az ÜKSZ azon szabályait módosította, amelyek alapján ő földgázszállítási engedélyesként kapacitáslekötési igényeket nyújtott be, az új szabályok pedig korlátozták az ezen igények tárgyát képező kapacitások lekötéséhez való jogát. E tekintetben nincs jelentősége, hogy az E.ON Földgáz és a rendszerirányító között volt-e hatályos szerződés, mivel az ÜKSZ szabályozza többek között az ilyen szerződések megkötéséhez vezető folyamatot is. Ezenkívül a 98/2010. sz. határozatot ezen igények benyújtása következtében fogadták el. Az E.ON Földgáz ezenkívül előadja, hogy a földgázszállításról szóló 2008. évi XL. törvény értelmében a rendszerirányító az ÜKSZ kidolgozásához vezető eljárásban köteles volt vele mint földgázkereskedővel egyeztetni.
- 27 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a magyar jog szerint a közigazgatási eljárásban ügyfélként részt vevő személy valamely közigazgatási határozattal szemben csak akkor rendelkezik keresetelési joggal, ha a keresete e határozat olyan rendelkezése ellen irányul, amely a jogait közvetlenül érinti. E bíróság tehát felveti azt a kérdést, hogy az E.ON Földgáz által hivatkozott azon érdekeltség, amelyet e bíróság gazdasági érdekeltségnek minősít, olyan közvetlen érdekeltséget képezhet-e, amely az energetikai szabályozáson alapuló határozat elleni bírósági jogorvoslat keretében a felperesnek keresetelési jogot biztosíthat.
- 28 A kérdést előterjesztő bíróság szükségesnek ítéli a második és harmadik irányelvben szereplő „érintett fél” fogalmának értelmezését. Jóllehet ugyanis a Bíróság az elektronikus hírközlési ügyekben hozott szabályozó hatósági határozatok ellen irányuló keresetekkel összefüggésben már értelmezte e fogalmat (Tele2 Telecommunication ítélet, C-426/05, EU:C:2008:103, valamint Arcor-ítélet, C-55/06, EU:C:2008:244), az energiaágazat szabályozásával, közelebbről pedig az ÜKSZ-ekre vonatkozó határozatokkal kapcsolatban e kérdésben még nem alakított ki gyakorlatot.

29 E feltételek mellett a Kúria felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

- „1) A [második] irányelv [...] 25. cikkében foglalt jogorvoslatra jogosultak körét meghatározó szabályok alkalmazandók-e egy[,] az irányelv hatálya alatt született hatósági határozat esetében, vagy figyelembe kell venni a folyamatban lévő bírósági peres eljárásban, a per alatt hatályba lépett [harmadik] irányelv 41. cikkében foglalt szabályokat, figyelemmel ezen irányelv 54. cikk[e] (1) bekezdés[ének] második bekezdésére, amely szerint ezeket a rendelkezéseket 2011. március 3. napjától kell alkalmazni[?]
- 2) Amennyiben a [harmadik] irányelvet kell alkalmazni, akkor a [harmadik] irányelv 41. cikk[ének] (17) bekezdése értelmében »érintett félnek« tekinthető-e egy üzemi és kereskedelmi szabályzatot jóváhagyó, illetve annak tartalmát megállapító határozattal szembeni jogorvoslat során a perbeli eset szerinti gazdasági érdekekkel rendelkező kereskedői engedélyes, [v]agy érintett félnek csak a szabályzat jóváhagyásra való benyújtására jogosult rendszerirányító minősül?
- 3) Amennyiben a [második] irányelv alkalmazandó, akkor a perbeli eset szerinti [ÜKSZ] jóváhagyása, illetve módosítása a kapacitáslekötési igények elbírálására vonatkozó részében a 25. cikk (5) vagy (6) bekezdése alá tartozó eseteknek minősül-e?
- 4) Amennyiben a [második] irányelv 25. cikk[ének] (6) bekezdése alá tartozó esetről van szó, »érintett félnek« tekinthető-e egy üzemi és kereskedelmi szabályzatot jóváhagyó, illetve annak tartalmát megállapító határozattal szembeni jogorvoslat során a perbeli eset szerinti gazdasági érdekekkel rendelkező kereskedői engedélyes, avagy érintett félnek csak a szabályzat jóváhagyásra való benyújtására jogosult rendszerirányító minősül?
- 5) Hogyan kell értelmezni a [második] irányelv 25. cikk[ének] (11) bekezdését, amely szerint az (5) és (6) bekezdésben említett panaszok nem sérthetik a jogorvoslatra vonatkozó [uniós] vagy nemzeti joggyakorlatot, ha a fenti kérdésekre adott válaszokból az következne, hogy nemzeti joggyakorlat szigorúbb feltételekhez köti a jogorvoslat gyakorlását, mint ahogy az az irányelv rendelkezéseiből, vagy [az uniós] joggyakorlatból következne?»

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 30 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a harmadik irányelvet, amelynek átültetési határideje 2011. március 3-án járt le, különösen pedig az ezen irányelv 41. cikkének (17) bekezdésébe beiktatott új rendelkezéseket akként kell-e értelmezni, hogy ez az irányelv alkalmazandó az alapügyben vizsgálthoz hasonló, ezen átültetési határidő lejártát megelőzően elfogadott szabályozó hatósági határozat ellen indított olyan keresetre, amelynek elbírálása az említett időpontban még mindig folyamatban volt.
- 31 A harmadik irányelv 41. cikkének (17) bekezdése akként rendelkezik, hogy a tagállamok gondoskodnak olyan nemzeti szintű megfelelő mechanizmus létrehozásáról, amelynek alapján a szabályozó hatóság határozata által érintett fél a felektől és valamennyi kormánytól független testülethez fordulhat jogorvoslatért.
- 32 E rendelkezés a szövege szerint olyan helyzetekre alkalmazandó, amelyekben a szabályozó hatóság valamely fél jogait érintő határozatot fogadott el. Az említett határozat elfogadásának időpontjára tekintettel kell tehát mérlegelni azt, hogy valamely helyzet a harmadik irányelv 41. cikke (17) bekezdésének hatálya alá tartozik-e.

- 33 Így a harmadik irányelv 41. cikkének (17) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az nem vonatkozik a szabályozó hatóság olyan határozataira, amelyeket az ezen irányelv 54. cikkének (1) bekezdése szerinti átültetési határidő lejártát megelőzően, vagyis 2011. március 3. előtt fogadott el.
- 34 Következésképpen az alapügyben vizsgálthoz hasonló olyan helyzetben, amelyben a 98/2010. sz. határozatot 2010. február 22-én, vagyis a harmadik irányelv átültetési határidejének lejártá előtt fogadták el, ez az irányelv nem alkalmazandó.
- 35 Ezért az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a harmadik irányelvet, amelynek átültetési határideje 2011. március 3-án járt le, különösen pedig az ezen irányelv 41. cikkének (17) bekezdésébe beiktatott új rendelkezéseket akként kell értelmezni, hogy ez az irányelv nem alkalmazandó az alapügyben vizsgálthoz hasonló, ezen átültetési határidő lejártát megelőzően elfogadott szabályozó hatósági határozat ellen indított olyan keresetre, amelynek elbírálása az említett időpontban még mindig folyamatban volt.

A második kérdéstről

- 36 Az első kérdésre adott válasza tekintettel a második kérdést nem szükséges megválaszolni.

A harmadik, negyedik és ötödik kérdéstről

- 37 A kérdést előterjesztő bíróság a harmadik, negyedik és ötödik kérdésével – amelyeket együtt kell megvizsgálni – lényegében arra keresi a választ, hogy a második irányelv 25. cikkét akként kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes a valamely szabályozó hatóság jogi aktusai jogszerűségének felülvizsgálatára hatáskörrel rendelkező bíróság előtti keresetindításra vonatkozó azon nemzeti szabályozás, amely az alapügyben vizsgálthoz hasonló körülmények között nem teszi lehetővé az E.ON Földgázhoz hasonló gazdasági szereplő keresetjogi jogának azzal összefüggésben történő elismerését, hogy e szabályozó hatóság ÜKSZ-re vonatkozó határozata ellen keresetet indítson.
- 38 Mint azt a főtanácsnok az indítványának 36. és 37. pontjában megjegyezte, a második irányelv nem tartalmaz semmilyen konkrét rendelkezést, amelynek az lenne a hatása, hogy a gazdasági szereplőknek bírósági jogorvoslathoz való jogot biztosít a szabályozó hatóság olyan határozatai ellen, mint például a 98/2010. sz. határozat.
- 39 Ugyanakkor meg kell állapítani, hogy az 1775/2005 rendelet – amelynek időbeli hatálya alá az alapügy szerinti jogvita tényállása tartozik – harmonizált szabályokat állapít meg a piaci szereplők földgázszállító hálózatokhoz való hozzáférését illetően.
- 40 Így e rendelet (23) preambulumbekkezdése, valamint 1. cikkének (1) bekezdése értelmében e rendelet célja, hogy a nemzeti és regionális piacok jellegzetességeinek figyelembevételével megkülönböztetésmentes szabályokat állapítson meg a földgázszállító hálózatokhoz való hozzáférési feltételekre vonatkozóan, a földgáz belső piacának megfelelő működése érdekében.
- 41 Ennek keretében az említett rendelet 1. cikke (1) bekezdésének második albekezdéséből kitűnően e rendelet célja különösen az, hogy harmonizált elveket állapítson meg a kapacitásallokációs mechanizmusokat és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó eljárásokat illetően.
- 42 Ugyanezen rendelet 5. cikke meghatározza azokat az elveket, amelyeket a szállításrendszer-irányító e mechanizmusok alkalmazása és ezen eljárások lefolytatása keretében köteles tiszteletben tartani, annak biztosítása érdekében, hogy a piaci szereplők hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható feltételek mellett férhessenek hozzá a szállítási hálózathoz. Az 1775/2005 rendelet 9. cikkének (1) és (2) bekezdése értelmében az említett 5. cikkben meghatározott elvek részleteit az ugyanezen rendelet mellékletében foglalt iránymutatások határozzák meg.

- 43 Ezenkívül az 1775/2005 rendelet (17) preambulumbekzdéséből és 10. cikkének első bekezdéséből kitűnik, hogy a szabályozó hatóságoknak a feladataik ellátása során biztosítaniuk kell az e rendelet 5. cikkében és mellékletében meghatározott elvek tiszteletben tartását.
- 44 A fentiekből következik, hogy ha valamely szabályozó hatóság az alapügyhöz hasonlóan olyan határozatot fogad el, amely módosítja az ÜKSZ-nek a kapacitásallokációval és a szűk keresztmetszetek rendszerirányító általi kezelésével kapcsolatos szabályait, e szabályozó hatóság köteles gondoskodni az 1775/2005 rendeletben, különösen pedig annak az e rendelet mellékletével összefüggésben értelmezett 5. cikkében meghatározott elvek tiszteletben tartásáról.
- 45 Azon kérdést illetően, hogy az 1775/2005 rendeletnek a mellékletével összefüggésben értelmezett 5. cikke az alapügy körülményei között olyan jogokat biztosít-e az E.ON Földgázhoz hasonló gazdasági szereplőnek, amelyeket a szabályozó hatóság köteles tiszteletben tartani, amikor olyan határozatot fogad el, amely módosítja a hálózathoz való hozzáférést szabályozó eljárások tekintetében a rendszerirányítóra háruló szabályozási kötelezettségeket, hangsúlyozni kell, hogy az E.ON Földgáz a hálózatra vonatkozó gázszállítási engedély jogosultjaként az 1775/2005 rendelet 2. cikke (1) bekezdésének 11. pontja értelmében vett rendszerhasználónak kell tekinteni. E rendelkezés szövegére tekintettel ugyanis nem releváns, hogy az ilyen gazdasági szereplő a rendszerhasználói jogállás előnyeiben való részesülés érdekében ténylegesen szerződést kötött-e a rendszerirányítóval, mivel e jogállás a rendszerirányító valamennyi ügyfelét, illetve potenciális ügyfelét megilleti.
- 46 Tekintettel továbbá az 1775/2005 rendeletnek a jelen ítélet 41. pontjában felidézett céljára, az e rendeletnek a mellékletével összefüggésben értelmezett 5. cikkében foglalt elveket akként kell értelmezni, hogy azok a hálózathoz hozzáférni kívánó felhasználók érdekében meghatározott védelmi intézkedéseknek minősülnek, vagyis számukra jogokat biztosíthatnak (lásd analógia útján: Tele2 Telecommunication ítélet, C-426/05, EU:C:2008:103, 34. pont).
- 47 Különösen, a kapacitásallokációs mechanizmusokat és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó eljárásokat illetően, az 1775/2005 rendelet mellékletének 2.1.(3) pontjából kitűnik, hogy e mechanizmusok és eljárások nem akadályozzák új piaci szereplők piacra lépését, és nem támasztanak indokolatlan akadályokat a piacra lépéssel szemben. Ráadásul e mechanizmusok nem akadályozzák meg a piaci résztvevőket – beleértve az újonnan piacra lépőket és a kis piaci részesedéssel rendelkező cégeket is – abban, hogy hatékonyan versenyezzenek.
- 48 Az eddigi megfontolásokból következik, hogy az olyan gazdasági szereplőt, mint az alapügy körülményei között az E.ON Földgáz, az 1775/2005 rendeletnek a mellékletével összefüggésben értelmezett 5. cikke értelmében megilletnek bizonyos jogok, és úgy kell tekinteni, mint amelynek e jogait potenciálisan érinti a szabályozó hatóság olyan határozata, amely módosítja az ÜKSZ-nek a kapacitásallokációval és a szűk keresztmetszetek kezelésével kapcsolatos szabályait.
- 49 Márpedig az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ilyen tárgyú uniós jogszabályok hiányában minden tagállam belső jogrendjének feladata kijelölni a hatáskörrel rendelkező bíróságot, és meghatározni a bírósághoz való fordulás azon eljárási szabályait, amelyek célja, hogy biztosítsák a jogalanyok uniós jogból eredő jogainak védelmét, mindazonáltal minden egyes esetben a tagállamok felelőssége e jogok hatékony védelmének biztosítása (Mono Car Styling ítélet, C-12/08, EU:C:2009:466, 48. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 50 Így, jóllehet főszabály szerint a nemzeti jog feladata a jogalany keresetőségi jogának és eljáráshoz fűződő érdekének meghatározása, az uniós jog az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elveinek tiszteletben tartásán kívül megköveteli, hogy a nemzeti szabályozás következtében ne sérüljön a hatékony bírói jogvédelemhez való jog, ahogyan azt az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke biztosítja (lásd ebben az értelemben: Mono Car Styling ítélet, C-12/08, EU:C:2009:466, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 51 Az eddigi megfontolások összességére tekintettel a harmadik, negyedik és ötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1775/2005 rendeletnek az e rendelet mellékletével, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben értelmezett 5. cikkét akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes a valamely szabályozó hatóság jogi aktusai jogszerűségének felülvizsgálatára hatáskörrel rendelkező bíróság előtti keresetindításra vonatkozó azon nemzeti szabályozás, amely az alapügyben vizsgálthoz hasonló körülmények között nem teszi lehetővé az E.ON Földgázhoz hasonló gazdasági szereplő keresetőségi jogának a tekintetben történő elismerését, hogy e szabályozó hatóság UKSZ-re vonatkozó határozata ellen keresetet indítson.

A költségekről

- 52 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/55/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. július 13-i 2009/73/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet, amelynek átültetési határideje 2011. március 3-án járt le, különösen pedig az ezen irányelv 41. cikkének (17) bekezdésébe beiktatott új rendelkezéseket akként kell értelmezni, hogy ez az irányelv nem alkalmazandó az alapügyben vizsgálthoz hasonló, ezen átültetési határidő lejártát megelőzően elfogadott szabályozó hatósági határozat ellen indított olyan keresetre, amelynek elbírálása az említett időpontban még mindig folyamatban volt.**
- 2) **A földgázszállító hálózatokhoz való hozzáférés feltételeiről szóló, 2005. szeptember 28-i 1775/2005/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az e rendelet mellékletével, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben értelmezett 5. cikkét akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes a valamely szabályozó hatóság jogi aktusai jogszerűségének felülvizsgálatára hatáskörrel rendelkező bíróság előtti keresetindításra vonatkozó azon nemzeti szabályozás, amely az alapügyben vizsgálthoz hasonló körülmények között nem teszi lehetővé az E.ON Földgáz Trade Zrt.-hez hasonló gazdasági szereplő keresetőségi jogának a tekintetben történő elismerését, hogy e szabályozó hatóság földgázrendszerrel kapcsolatos üzemi és kereskedelmi szabályzatra vonatkozó határozata ellen keresetet indítson.**

Aláírások